

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl., 30 kr., za en mesec 1 gl., 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl., 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Bolgarska.

Poslednje tedne se je novinarstvo sila veliko pečalo z bolgarskimi odnosi in čudno se je moralo dozdevati vsacemu mislečemu človeku, da so se najtopleje potezali za „srečo“ Bolgarov tisti listi, ki so doslej in zlasti o turško-ruskej vojni kakor besni zabavljali slovanskemu življu na balkanskem poluotoku sploh in Bolgarom posebe ter jim skratka odrekli vso pravico človeške eksistence. Se vé da ta prizor nij nič novega niti neuménen, saj so omenjeni listi glasila tiste stranke, ki je bila nekdaj neizrečno indignirana o umoru sultana Abdul-Aziza in je zdaj iz — hvaležnosti vso Evropo po konci spraviti hotela, da bi sultanovega morilca komedjaša Midhat-pašo rešila smrti na vešalih, kar se jej je naposled res posrečilo. Te vrste novinarskim „poštenjakom“ nij nikakršna težava, danes v zvezde kovati, kar so včeraj vlačili po blatu! In akopram so to uže dokazali Bog vé kolikokrat, se vendar še zmirom nahajajo ljudje, ki verujejo židovskim lažém.

Menda nam nij treba zagotavljati, da smo se mi osvobojenja Bolgarov veselili tako iskreno in tako srčno, kakor vsi drugi zavedni Slovane. Da do zdaj nijmo spregovorili o notranjih bolgarskih homatijah, nego le tiho opazovali, nij bilo naključje, ampak imeli smo zato tehtne uzroke. Iz privatnih poročil, ki so nas obaveščala sem ter tja o dogodjajih v bolgarskej kneževini, preverili smo se, da je jako težka prava in jasna sodba o tamošnjih razmerah. V tem našem preverjenju nas je še potrjevala

pozicija, katero je Bolgariji nasproti zavzimala lažiliberalna slavofaga publicistika. Dobro vedoči, katero stališče te boje časniki branijo pri nas nam nasproti, morali smo po vsej pravici dvomiti o polnej istinitosti njihovih dopisov iz Bolgarije in se v tem pač nijmo motili. Morda se bode svet kmalu prepričal o tem.

Kakor po vsem širnem svetu, tako stajali bog tudi v mladej Bolgarskej dve stranki; nazivali sta se „konservativno“ in „liberalno“. Nečemo trditi kar naravnost, da bi mej programoma teh strank ne bilo razločka, ki upravičuje vsaj navidezno priimka strank, vendar smo preverjeni popolnem in to izjavimo brez ovinkov, da je večje nasprotje mej osobami, iz katerih obstojita stranki, ali bolje rečeno, mej osobami, katerestojé na čelu strank, večje nasprotje pravimo mej temi osobami, nego mej njihovimi načeli. Saj je taka bila in taka je še zdaj tudi — drugé! Gotovo hočeta obe stranki le dobro Bolgariji, a vsaka njiju zahteva, da bode narod izveličan le po njenej fasoni. In mimo tega „plemenitega tekmovanja“ bi se utegnilo primeriti strankama, da v protivnem trudoljubju pozabita na glavno stvar, na „salus rei publicae!“ Naposled bi se pa še lahko zgodilo v Bolgariji, kar se je zgodilo mej drugimi narodi, da bi se namreč strankarskega razpora — veselil tretji. Vrh vsega tega pa recimo odkritosrčno, ali si moremo misliti, da bode narod, ki je skozi stoletja zdihoval v verigah skrajnega suženstva, kar čez noč dozorel za ustavno življenje po najnovejšem kroji? Z dobro vestjo lahko

odgovori vsak, da to nij mogoče. Baš zaradi tega pa se je bati, da s takim narodom premeteni, energični agitatorji delajo kar jim drago, in ustavna svoboda je zanj prava kletev, ker rodi vseobčo demoralizacijo. Ustava je nož, ki reže na dve strani, in avstrijski Slovanje najboljše vedó ali bi vsaj vedeti morali, da je moč tudi v ustanovnih državah tlačiti in pritiskati narode — po zakonitem potu. Konstitucijon na papirji še nij svoboda. Za Bolgare je najimenitnejše to, da so dobili politično nezavisnost, da so rešeni turškega jarma. Zdaj je njihov nalog, da se razvijajo na prirodnem potu, ali v ustanovni obliki, ali ne, to je pač vse jedno. Mi smo teh misli, da vsi lahko napredujejo v vsacem oziru tudi pod knezom — samodržcem brez konstitucionalnega aparata, in morda bodo tako napredovali še bolje in hitreje. Prava ustavna svoboda jim izvestno ne otide, kadar bode zanj čas! Zato uže skrbi genij človeštva!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 28. julija.

Umrl je dné 26. t. m. vojvoda Avgust Coburg-Gotha. Bil je avstrijski general-major in dosmrtni član gospodske zbornice.

V svojem ponižnem hrepenenju po ministerskih stolih zagnali so gospoda **ustavoverci** glas, da je Taaffe odpovedal se ministerskemu portfelju. In jeli so stiskati v nemškeje svoje oholosti nadpolni Plennerji in Süsi svoje premodre glave in delili si prepornično mej seboj „žrtev“, in usedali se na kurulske stole, in uže so mislili, da je zopet pri-

Listek.

Moja sopotnika.

Kdo zdaj ne potuje? Kdo zdaj ne piše popotnih pisem v razne liste? Pri nas skóraj vsak, kdor le napiše pošten stavek do pike brez slovnične napake, in morebiti je celo kateri vmes, ki ne piše brez slovnične napake: gospodje uradniki to bolje vedo! In kako ponosen je vsak naših „pisateljev“, ki se mu posreči kako najnovejšo obliko v svoj spis vplesti. Slava mu! In slaven „dopis“ bi mu napisali, ko bi bil vrhu tega ud „Slovenije“ na Dunaji! Žal, da nijsem njen ud, akopram sem tudi velikošolec (visokošolec baje nij dobro slovansko — sicer nijsem filolog, in to je dobro zdaj, pa nijsem radi — kruha). A naj molčim o tem; kajti lahko tudi name pade kak dopisnik in gorje potem meni!

Namenil sem se pisati o potovanju z Dunaja v Ljubljano; a vem, da nijsem sposoben in da ne zadovoljim nobenega posebno, ko bi mu opisal še tako lepo! Interesantnih

gospic tudi nij sedelo poleg mene. Pušil sem smodko. Takoj za menoj vstopita tudi dva Slovence, velikošolca. Jeden strasten društvenik „literarnega društva“ in „Slovenijan“, drugi samo „Slovenijan!“ Čudil sem se, da sta tako prijatelja. Poslednje dni pred odhodom z Dunaja, ko se je vnel neki prepir ali razpor, zahajal sem slučajno, radi izpita, le redko v dijaška društva, tedaj se mi je dozdevalo, da so si gospodje res v laseh! Čital sem sicer časnike, a vedel vendar nijsem, zakaj se praskajo! Jeden „društvenik“ je dokazoval prav dobro, da se v „odseki“ ne more tako uspešno delovati, ko v „društvi“ in „Slovenijan“ seveda trdil je nasprotno. Naposled odpre „društvenik“ svoj kovček in vzame iz njega veliko steklenico vina in pili smo vsi trije — tudi jaz sem se jima pridružil. „Čuj! Ti Slovenijan!“, reče „literat“, jaz sem vesel tega razpora, zdaj vsaj pójem zopet v sonetih, le žal, da nijso — klasični! Samo, uže več — prepiral se ne bodem s takoj drugače, da mi odgovarjaš tudi v — sonetih! A drugim me ne izdajta — gorje meni: dopisi, poslana!

„Ne, ne!“ vsklikneva oba in jaz stisnil sem se trepetajo in skrbno sem se ozrl. Varno je! On pa začne:

Dopisniku:

„Qui non est mecum, est contra me!“

Trpél, pač dosta si dve dolgi leti,
Le o „odsekih“ sanjal, solze točil,
Očetovsko pero si zdaj pomočil,
In pisal si tam v tisti slavni — kleti!

Obsuli so te drugi, zá-te vnéti,
Od rádoti vsak kvišku je poskočil,
Kateremu dopis si svoj izročil,
In vsak dejal je: Zdaj so pač oteti!

A grozno! Drzni, mladi „literati“,
Ne slušajo očetovega sveta
In nehčejo s teboj v „odseki“ — spat!

Kjer častna se jim slava le obeta,
Ko tvojim, složnim „pravnikom“ molčočim,
In drugim za „odseke“ se borečim.

„Dobro! Dobro!“

„Tiho!“ šepetne pesnik, „čisto lokalni sonet, umeje ga samo tist, kateri vse razmere pozna. Še jednega; a ta je — bolj nevaren!“

šla zanje zlata doba, ko bodo mogli vladati in pritiskati in zatirati narode. A kako kratko je bilo to njih veselje! Ta nesrečni uradni list "Wiener Abendpost" prinesel jim je zagotovilo, da Taaffe nij odstopil, da ne misli odstopiti, ker je njegovo stališče trdno, neomajano. To je zbolelo ustavoverno našo gospodo in ranilo globoko njihove nadeje. Bolesti te svoje pa nijso mogli zakriti, morala je mej svet in vzeli so zopet v roke nove desetake, na nje zdaj zlivajo svojo žalost, jezo in srd; pri tem bolestnem stokanju pa pošiljajo mej svet toliko budalosti, da mora vsak imeti usmiljenje z njimi. In ko izbljujejo iz sebe ves gnoj popačenosti in gnijlobe, zakličejo patetično mej svet: Nas pa je pustil ta boj popolnem mirne.

No, čudno nij, če tam gori plačana judovska svojat hoče v neumnosti in bedariji prekositi, vse kar se je do zdaj zgodilo, saj še gospodje v provincijah ne mirujejo. Dne 25. t. m. zlezel je v Laškem trgu mogočni štajarski poslanec dr. Foregger na oder in malenkostnim dušam, svojim volilcem, iz poročke svoje glavnice oznanil, da vlada ne bode dolgo ostala. In slušajte, dr. Foregger v navdušenosti nij mogel opustiti, da bi ne bil razvil nemške zastave in pod njo zbiral Nemce in jih peljal v boj za svobodo „ker vidimo le v vladanji Nemcev dovoljno poročstvo za napredek in pravico“ dejal je g. doktor. Govoril je gosp. doktor, štajarski poslanec, mora uže res biti!

Vnanje države.

Knez **črnogorski** izdal je razglas, v katerem vabi izseljene Turke zopet nazaj.

Iz **Carigrada** se javlja, da je smrtna kazen vsem sultanovim morilcem spremenila se v dosmrtni zapor na trdnjavi.

V **Algeriji** je Bu-Amema navzlic vsemu lepoticenju v francoske zbornici, velik strah Francozom. On sicer ne napreduje v vojevanji, on si ne pridobiva terena, a delaven je na zunanje. Povsod skuša si pridobiti zaveznikov in ko bode dovolj močan, udaril bode nad Francoze.

Francoski senat razpravljal je budget za Algerijo. — Ministerski predsednik je konstatiral, da se je Bu-Amema potegnil nazaj v puščavo. Na mejah, da je baje mirno v Algeriji.

Dopisi.

Iz goriškega okraja 25. julija. [Izv. dopis.] G. dopisnik iz goriške okolice v številu 158 „Slovenskega Naroda“ se pritožuje, da cenilni možje so zemljišča tako visoko izvolili ceniti, da bomo odslej več davka plačevali, kakor smo ga dozdaj, in temu uzrok navaja, ker so bili v tej cenilni komisiji skoro samo neveščji posestniki in penzionirani davkarski uradniki.

Ne, tega ne smem! Ko bi me dobili! A, saj nijsmo v — Pragi!

In čital je dalje:

Čuj! Njéga glás nas v stari tabor kliče,
Kjer svete pesni peli so očáki,
Skrbeli za „potrebe“ vse — prváki,
In iz svetišča bičali — hudiče!

Po Dunaji poslal je svoje briče,
Da naj gorjáčijo po mestnem tláki,
In hodijo po dnévi naj in v mráki,
Donašajo krepilne stare piče!

Ti prekobilili so dolgo mesto,
Napósled našli „društvo literárno“,
Nikdár tradicijónalnim šegam zvésto.

Prokléto je in slógi prénevárno!
Ker složno, mirno tolikrát zboruje,
Vabila nenaravna zámetuje!

Potem utihne in pili smo vsi trije iz steklenic, katere je skrival pesnikov kovčeg. Pevec je pivec! Prav prijateljsko smo se zabavali in vém, da pesniku odpusti tudi najhujši „Slovenijan“, ko se drznem izdati njega pesniški ogenj!

Sršenov.

Iz tega dopisa, po katerem g. dopisnik vso krivdo le na cenitev zemljišč zavrača, je razvideti, da je on premalo podučen v tej stvari t. j. uravnavanju zemljiškega davka in kdo, da je največ kriv, da so na goriškem sploh, posebno pa za goriško glavarstvo novi davki tako visoki postali. Da se torej resnica zvé in zna, kdo je v resnici kriv, hočemo tukaj brez zamere povedati nekaj stvari, ki so vse resnične.

Podlaga uravnavanju zemljiškega davka je v prvi vrsti tarifni stavek; ta tarifni stavek, katerega so c. kr. okrajne cenilne komisije sestavile, je c. kr. deželna komisija vsega povišala, posebno pa za goriško glavarstvo; tedaj deželna komisija je prva zakrivila, da so tarife tako poskočile in potem tudi davki visoki prišli; in ravno pri seji, ko se je glasovalo za te tarife, glasovali so 4 udje za in 4 proti tarifi nasvetovane in predložene od dotičnega deželnega poročevalca in potem takim je odločil glas predsednikov, se vé, da za višjo tarifo.

Čudno je vender, da je za višjo tarifo glasoval jeden ud deželne komisije, kateri ud je odličen in vešč veleposestnik in živi mej hornim kmetskim ljudstvom; tedaj bi mu morale biti vse poljedelske okoliščine znane. Ko je šlo za večino pri glasovanju, je bil njegov glas odločilen, ker je bilo jednako število glasov, in še ta ud se je pri priliki, ko se mu je ta krivda očitala, izrazil, češ, kaj je on vedel, kaj bo iz tega!

Drugi uzrok je ta, da se je premalo dobrotnih vrst ustanovilo, postavim samo po 3, 4 ali pri jednej kulturi, ko vender postava dopušča jih celo 8, in tako so večkrat morala priti zemljišča različne dobrote v jednako vrsto; naj postavim kdo vse travnike od laške meje do Hublja samo v 5 vrst uvrsti, da bode razloček vrste popolnem po njihovih dobrotah.

Da nijso cenilci vseh zemljišč po njihovej dobroti v prave razrede uvrstili, zna biti resnično in nahajati se zna sem ter tja kakšna pomota, katera se še lahko pri reklamacijah popravi; teh pomot so pa dosti same občine in njih zastopniki krivi. Vsled postave ima občina pravico izvoliti 2 zaupnika, katera imata pri vcenitvi zemljišč, to je pri uvrstiti v dobrotne vrste pričujoča biti in dotičnim cenilcem pojasniti in nasvete dajati. Kako so se pa občine poslužile teh pravic, navedem samo to: nekatere so izvolile poštene in vešče zaupnike, da so se lahko cenilci jim zaupali in po takih občinah, katerih je večina, se ljudstvo ne pritožuje; druge so tudi izvolile zaupnike, pa take da se Bogu usmili, brezvestne, da cenilci jim nijso mogli zaupati, če se je zaupnik n. pr. izrazil: „To zemljišče je moje, denite jo v zadnjo vrsto; ta posestnik je bogat, ta naj le več plača!“ — potem cenilec nij mogel nasvetu zaupnika zaupati; druge občine so izvolile kakšne poljske čuvaje ali druge nevedne ljudi; akoravno so bili g. županje in predstojniki občin doma, vender nijso hoteli se uvrstitve udeleževati, znabiti je bila komisija za nje „pre gmanj“, in ravno taki zdaj najbolj vpijejo in se opravičujejo, saj jaz nijsem bil zraven! Naj bi rekli: „mea culpa!“ Še druge občine nijso izvolile zaupnikov in cenilci so morali sami zemljišča v dobrohotne vrste uvrščati.

Zdaj sem navé, kako so se nekatere občine brigale na cenitev ali uvrstitev zemljišč. Kako se je pa brigalo véliko posestvo, kaže samo to, da na mesto pred 4 leti odstopivšega uda D.-Ž., izvoljenega od vélikega posestva, še zdaj nij izvoljen naslednik. Kdo je temu kriv? Mislim, véliki posestniki to sami

najbolj vedó; ako se volitev od kompetentne oblastnije nij še ukazala, mislim vender, da mej tolikimi g. veleposestniki bi se našel jeden, kateri bi vedel kje je potrkati, da se volitev izvrši; ker potrebno bi bilo, da bi pri reševanju reklamacij imeli tudi véliki posestniki svojega zastopnika.

Iz tega zdaj rečenega sledi, da nijso sami naši „patres conscripti“ previsokej odmeri davkov krivi; vedeti pak je še treba, da je osrednja komisija, katere udje vidijo nekaj zgodnjih češenj in graha iz Goriškega na Dunaji prodajati in zaradi tega mislijo, da je pri nas uže nebeški raj (prav ali ne, to je faktum), preiskovaje cenitveni operat spoznala, da so cenilci preveč zemljišč v zadnje vrste uvrstili, in vsled tega poslala svojega poročevalca, kateri je sam ob sebi, brez nasveta občin ali posestnikov mnogo zemljišč iz nižjih vrst v bolj visoke postavil. Po tem takem cenilci nijso krivi, da je postal davek na Goriškem previsok; vsak naj sam sodi iz tu navedenega, kje je uzrok povišanja davkov na Goriškem.

Ta kratka pojasnila samo sem za zdaj priobčil, da ljudstvo zve resnico, pa da nedolžni ne bo trpel za krivičnega. Govoriti bi se pa dalo o tej stvari še mnogo.

Jeden cenilcev.

Iz Trsta 25. julija. [Izv. dop.] (Zaupnica g. baronu Depretisu. Tržaška razstava. Rojanska čitalnica.) Od mnogih strani slišim, da v Istri potuje neki človek, ki bi imel mej ondotnimi prebivalci agitirati in podpisov nabirati za zaupnico, katero naj bi tožna Istra izročila — gospodu Depretisu. Mogoče je g. namestnika privržencem vse, Istrani sami so pa še premalo prebujeni, da bi se ustavili takemu počenjanju. Vse kaže, da g. namestniku pod petami nekoliko gori, zato skuša na vsak mogoč način, kako bi se ubranil nevarnosti. Nadejam se, da bode „Naša Sloga“ opozorila ljudi, naj se nikar ne vsedajo na limanice političnim prilizovalcem. Hrvatski Istrani se pač še spominajo potovanja g. namestnika po njih pokrajini; takrat je g. namestnik očitno kazal, da ne mara materinščine, da ne pozna in neče poznati hrvaščine ter da Avstriji in Hrvatom v največo škodo in nesrečo rajši goji italijanščino. Severne ali slovenske Istrane bode pa gotovo posvarila „Edinost“, glasilo političnega društva Edinosti, katerima sveta dolžnost je ravno bédeti nad narodnimi svetinjami slovanskih Primorjanov. Tega si ne morem misliti, da bi „Edinost“ tudi takrat tako trdovratno molčala, kot ónkrat, ko so razne občine sežanskega glavarstva politične burke uganjale ter gosp. Depretisu, najhujšemu sovražniku slovanske narodnosti na Primorskem, podeljevale častno občanstvo, pošiljale zaupnice in deputacije. Pa te misli ne smem dalje razvijati, da mi ne bode slepa strast očitala, da razpor sejem mej tržaškimi Slovenci.

Danes bi bil molčal o nameravanej razstavi tržaškeje, ko bi te stvari ne bila ravno kar obravnavala stara „Augsburger Allgemeine Zeitung“. Tej je najbrže v nemškem smislu pisal znani finančni nadsvetovalec, kaj strastni in nevarni sovražnik slovenskega naroda, ravno tist, katerega bi bili skoro dobili v Ljubljano za ravnatelja finančne direkcije; če ta ne, pa nič menj zagrizeni naš sovražnik R., za katerega so se ónkrat celo neki narodni matadorji potezali v svojej kratkovidnej trmoglavosti. Kaj pa pravi stara Augsbürgerica? „V zvezi z Avstrijo in skrbjo razsvitljenih in blagovoljnih

vladarjev in previdnih državnikov se je Trst polagoma razvil ter je zadobil svojo zdanjo veljavo kot prvo primorsko tržišče, velikega sredoevropskega podunavskega cesarstva. Vzlic vsem viharjem in nezgodam, ki so je pretresali, stoji to velikansko tržišče in neomajano ter razširja svoje kupčijske zaveze. Kaj bi bilo s Trstom, ko bi bil ostal pod beneškim gospodstvom? Taka nenaravna zveza je sama na sebi tako nespametna, da Benečanje niso nikdar dolgo imeli Trsta, če prav so se ga čez dvajsetkrat polastili. Če bi bili Benečanje tudi obdržali Trst, propadel bi bil z Benetkami vred, kajti Avstrija si bi bila ustvarila drugo tržišče ob Jadranskem morji — morebiti na Reki ali kje v Istri. Tu se bi bila ukoreninila kupčija in Trst bi bil, ko je z Benetkami bil prišel pod Avstrijo, ostal malo mestice, kakeršno je bil do 18. stoletja. Trst ravno je popolnoma umetno ustvarjeno tržišče srečne skupne avstrijske države. Benetke, Genova, Piza in druga velika tržišča tako tudi hanzejatska mesta na severji so imela ugodno lego ter so sama iz sebe postala imenitna in mogočna kupčijska središča, Trst pa je postal Trst le po ustanovi avstrijske kupčijske politike za carja Karla VI. To resnico so vselej radi priznali vsi pravi Tržačanje in razni tuji naselniki, celo Italijani razen Irredentistov. Zmirom so bili prepričani, da Trst more cvesti le kot glavno avstrijsko tržišče in v najožje zvezi s celo državo. Zato so tudi ta pot vsi avstrijski patrijotje v Trstu, navdušeni kakor njih predniki, uže leto dni premišljavali, kako bi primerno praznovali petstoletnico v spomin preimenitne zveze mej Trstom in Avstrijo. Kar jih je prešinila misel, ki jo je porodil duh zdanjega časa, misel jednako lepa in posebno koristna, in katere so se h kratu morali poprijeti vsi, kajti bila je najboljša in najplodnejša. Bila je to misel, kako se bi leta 1882. v Trstu napravila občna razstava avstrijskih izdelkov . . . Nij dvojiti, da nameravano podjetje mora roditi mnogo koristi ne le avstrijskemu obrtu, ampak tudi prekomorske kupčiji Tržaškej. Dostojnejše in plodovitejše bi pač Tržačanje ne mogli praznovati petstoletnice.

Tako stara tetka iz Augsburga. Ko bi jaz bil zgodovinar strokovnjak, popravljaj bi jej nekatere prečudne napake, zavrnil jej tudi nekatere stvarne navskrižnosti. A to prepustim spretnejšemu peresu. Da Tržačanje zdaj dosta ne mislijo na razstavo pa niti nikdar dosta mislili niso nanjo, zameril jim ne bode nobeden, kajti praktični Tržačanje se le predbro spominajo, kak fijasno so naredili z razstavo leta 1872. Predobro se spominajo, da ona razstava niti mestu niti posameznikom nij nič hasnila, požrla pa je dovolj lepega denarja. Zato nijsta letos o takej razstavi nič hotela vedeti niti mestni župan, niti mestni zbor. Mesto ima tako dovolj denarnih lukenj in nespametno bi bilo izvrtati še novo in brez uspeha skoz njo vreči par stotisoč forintov najmenj. Da neki privrženec Nemec z onim članom v Augsburgerici hoče hvalisati namestnika Depretisa, mi še izrečno pristavljati nij treba. Večini dotičnega odbora bi pa zdaj bilo najljubše, da bi se vse razdrlo ali pa prepovedalo, kakor se je prepovedala — nameravana svečanost 14. avgusta!

Rojanske čitalnici gre zdaj za „to be or not to be.“ Včeraj popoldne je bila odločilna seja. Pa molčimo o njej, da ne bode kdo kvasil, Vaš dopisnik je zakrivil smrt Rojanske čitalnice.

Od sv. Miklavža pri Ormoži 25. jul.

[Izv. dop.] († Fran Trstenjak.) Kakor sem vam uže poročal, je nam neusmiljena smrt zopet pokosila bitje, katero je obečalo domovini mnogo koristi. Umrli namreč je g. Franjo Trstenjak, bivši slušatelj filozofije na Dunaji. V pokojnem zgubi narod gorečega bori telja, kateri niti trenutek svojega življenja nij pozabil domovine, katero je ljubil nad vse in katerej je posvetiti hotel vse svoje moči. Smrt mu je pa vse njegove načrte uničila ter ga rano pahnila v grob. Kako vrl človek je on bil, kaj je čutil za domovino, to se ne dá lehko popisati, znajo pa to njegovi prijatelji, katerih je pokojni zaradi svojega značaja, svoje učenosti in prijaznega vedenja imel mnogo. Vselil se je dočakati dobe, ko naš narod ne bo več stokal pod jarmom sovražnega terorizma, in če pomislim, koliko nadej smo nanj stavili za bodočnost, potem se mi res vsiljuje mnenje, da nebeški oče z nami trdo ravna, ker nam pobira duševne moči, prihodnje stebre našega naroda, kajti smrt nam posebno mej učečo se mladino grozno mori.

Pokojni Trstenjak je po dovršeni ljudske šoli šel na gimnazij v Varaždin, kjer je v vseh osmih razredih bil prvi in maturo z odliko prestal. Uže ko je obiskoval sedmi razred, se ga je lotila bolezen, jednaka sušici, a spet je okreval in akopram ga je bolehnost nadlegovala skoraj celo leto tako, da nij mogel šole obiskovati, ampak podati se domov zdravja iskat, je vendar skušnje na konci leta naredil z izvrstnim uspehom. Po absolviranih gimnazijskih študijah podal se je na univerzo dunajsko ter poslušal tam medicino, toda le jedno leto; poklica k temu nij imel in zato je z medicinskimi študijami prenehal in začel obiskovati filozofijo do časa svoje bolezni. Uže lani o počitnicah se je videlo, da njegove telesne moči silno hirajo, a pokojni tega nij dal slutiti; ob začetku lanskega šolskega leta se je spet podal na Dunaj, a letos spomladi ga je začela sušica huje prijemati. Vzlic dobri postrežbi in skrbnej zdravniške pomoči je bolezen postajala od dne do dne hujša in to tako, da je Dunaj zapustil ter se vrnil na očetovski dom iskat v čvrstem zraku rešitve od svoje bolezni. Našel je tu res rešitev, a žalibog v drugačnem smislu, kakor je pokojni upal, ker tolažil se je sam in upal do zadnje ure, da bode okreval; tako rekoč siloma se je branil smrti, ker je uže popolnoma oslavljen še posteljo zapuščal vsak dan ter hodil na zrak. Še zadnji dan, predno je po noči umrl, je vstal iz postelje in šel pred hišo dihat topli pletinski vzduh, a potem je legel in — za zmeraj zaspal, na bitko žalost njegovih domačih in prijateljev, pa na škodo domovine.

Pogreb je bil 23. t. m. sijajen. Zadnjo čast mu je izkazalo mnogobrojno občinstvo; spremljali so ga tudi dijaki in kleriki od todi in od drugodi. Na grobu se mu je zapela: „Blagor mu“ in potem nam ga je črna mati zakrila in vzela v svoje zavetje. Naj v miru počiva!

Kot posebnost še omenim starišev pokojnika. Oni se bavijo s poljedelstvom, a za obdelovanje zemlje in domačo pomoč so si pridržali pičlo, skoro premalo otrok, vse druge dali so v šole. Umrli Fran je skoraj dovršil filozofične študije, brat mu Davorin Trstenjak je šolski ravnatelj in spreten pisatelj v Karlovcu, drug brat Anton je učitelj na jednom dunajskih gimnazijev, tretji Jakob je pa letos izvršil gimnazij v Varaždinu, a jednega mlajšega sina še nameravajo dati v gospodar-

sko-vinogradsko šolo. To je gotovo velika, sila redka požrtvovalnost starišev v našem narodu; pri teh slabih časih so z veseljem dali vse za svoje sinove dijake, akopram je dandanes kmetu zelo hudo za denar. Res, da so sinovi dijaki sploh vrlo napredovali in s tem skrb starišem olajševali. Izguba umrlega Frana je za njih velika, a Bog daj, da oni in ostali otroci krepki in zdravi ostanejo dolgo dolgo, ter tako uživajo sad mnogega truda in čudovitih žrtev. Narod pa ne bo pozabil jih ohraniti v hvaležnem spominu.

R.

Iz Žužemberka 25. julija. [Izv. dop.] (Požarna bramba.) Kakor bela vrana tako redko Vam dojde kaka novica iz našega kraja; saj je bilo pa tudi tukaj življenje do zdaj vedno jednolično, v jedno mér vse po starem, vse brez premembe. Danes pa Vam imam poročati vsaj za naše razmere veselo novico.

Tudi v Žužemberku začelo se je gibati. Dozdaj nijmo imeli tu nobenega društva, nobenega središča, kjer bi se bili shajali ter vzajemne stvari pretresovali, vzlic temu, da šteje naš trg 1100 prebivalcev. Mislili so si naši tržanje najbrže: Kar še nij, pa bo. In res bo. Snovati smo začeli namreč tukaj narodno požarno brambo in upamo, da jo v kratkem ustanovimo. Začetek je uže storjen, le na noge in pogumno naprej, pa bo gotovo društvo. Resnično, sramota bi bila za naš trg, ko ne bi imeli toliko vzajemnosti in sloge, da ne bi mogli za občni blagor tolikanj koristnega društva osnovati. V manjših krajih obstojé uže razna društva, povsod svet napreduje, povsod uvidevajo, da je v združenji in slogi moč. Hočemo li mi sami zaostajati? Ne! Na delo, na vztrajno delo, naj bode naša deviza. Brez strahu pred zaprekami korakajmo naprej, z energijo in vztrajnostjo doseči se da mnogo, dostikrat vse.

Domače stvari.

— (Nadvojvoda Karol Ludovik) je pri odhodu iz Ljubljane daroval 50 gld. družbi rdečega križa, 50 gld. pa društvu za domače invalide.

— (Odbor za narodno svečanost v Dolenjem Logatci) nam poroča: Danes razposlali smo programe oziroma plakate. Zaradi velike cene se nij moglo večje število tiskati. Kdor ga je prejel, nalepi ga na primeren kraj, da se slovensko občinstvo popolnem z obsegom seznani. Delajmo, delajte! Dalje vam naznanjamo posebno vest, da je cenjeni mladi naš umetelnik g. S. Ogrin po naročilu za slavnost narisal zelo dober Jurčičev portrait, ki se porabi kot poseben dobitek v prid ustanovne matice. Te dni ga naš mojster v Ljubljani postavi na ogled; torej boste lahko delo sodili.

— (Nenavadnega gosta) smo dobili v ljubljansko okolico. Velikansk volk se klati uže tri tedne po pašnikih lipoglavske fare in veliko škodo dela na drobnici in tudi jednega junca je uže raztrgal. Največ škode trpi vas Pance. Jedno samo jutro je tam volk sedem kozá pometal. Čujemo, da se bode prihodnjo nedeljo 31. t. m. „hajka pognala“.

— (Subvencijski odbor družbe kmetijske) je v seji 14. dne t. m., kakor poročajo „Nov.“ določil razdelitev letošnje državne podpore tako-le: Izvirnega rigajškega lanú seme se bode kupilo in po dozdanjej navadi prodajalo spomladi po znižanej ceni kmetovalcem, ki so se nanj naročili v pisarnici

družbe kmetijske. Pospeševanju sadjereje namenjenih 200 gld. se bode obrnilo tako, da se nekoliko pripomore novejši napravi ali pa dobremu vzdržanju že narejenih šolskih vrto in za brezplačno podelitev cepljenih sadnih dreves ali cepičev šolam; prošnji na novo ustanovljenega sadjerejskega društva vipavskega za nekoliko pomoč o tisku njegovih pravil in vabil se bode skusilo ustreči s tem, da odbor sl. ministerstvo kmetijstva prosi kake posebne podpore. Za nakup plemenskih bikov dovoljenih 2000 gld. se bode obrnilo tako, da se za polovico tega denarja kupi muriških, za polovico pa belanskih bikov, družba kmetijska pa za nakup tacihi telic še posebe posodi 1000 gld. Predsednik družbeni g. Seunig in pa odbornik g. Lasnik sta se naprosila za nakup navedene plemenite živine, ki se bode jeseni v Kranji (belanska) in pa v Ljubljani (muriška) po poti javne dražbe kakor dozda prodajala; novi sirarski zadrugi Jereka in Podjela se izroči dovoljena podpora proti temu, da predstojnik podružnice bohinske g. Mesar nadzoruje, da se državna podpora pravilno in dobro porabi. Za 200 gld. se bode kupilo plemenitih ukviških (koroških) ovnov, ki se bodo letos jeseni brezplačno dali takim ovčje rejcem, od katerih se more dober uspeh za zboljšanje domačega plemena pričakovali. Čebelarsko društvo se bode pozvalo za nadrobno poročilo, kako misli obrniti državno podporo. Ker se nij še nobenih priprav naredilo za letošnjo napravo deželne kmetijske razstave v Ljubljani, je odbor sklenil prositi sl. ministerstvo, naj blagovoli dovoliti podpore za letošnjo napravo razstave goveje živine v Kranji in razdelitev premij pri tej razstavi; podprl je odbor to prošnjo s tem, da je v Kranji za gorenjsko stran želeti te razstave zato, ker je tako razstavo dolenjska stran naše dežele uže imela v Novem mestu, notranjska pa v Postojni. Prošnje posestnika Jož. Želka, Franceta Cvetniča in Franceta Morela za denarno podporo o nasadbah gozdnega drevja na goličavah in pašnikih so se s priporočilom izročile c. kr. deželnej vladi. Naznanilo g. Ogulina, da hoče popotna predavanja o trtni uši imeti v Belej cerkvi in v Šmarjeti je bilo s pohvalo sprejeto. Za udeležbo kmetijske družbe je bil sprejet gosp. Anton Keršičnik, posestnik v Mokronogu.

OGLAS.

V nedeljo 7. avgusta 1881 napravijo notranjski rodoljubi združeni na čast prvega občnega praznika slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda veliko narodno svečanost v prid „Jurčičevej ustanovi“ v Dolenjem Logatci. Program: I. Slovesna sv. maša ob 10. uri dopoldne. II. Zabavni del prav točno ob štirih dopoldne: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Jenko — „Naprej“, zbor. 3. Slavnostni govor. 4. Jenko — „Sablja moja“, zbor. 5. Hajdrih — „Jadransko morje“, zbor. 6. Zajec — „U boj“, zbor. III. Tombola s sledečimi dobitki: 1. Terna, prve tri številke v jedni vrsti: 4 zvezki Jurčičevih del. 2. Kvaterna, prve štiri številke v jedni vrsti: dragocen prt. 3. Kvaterna, prvih pet števil v jedni vrsti: umetno oralo. 4. Tombola, vse številke na jedni karti: junica za pleme. Kartica velja 20 kr. Na prodaj so pri raznih poverjenih domoljubih; dobivale se bodo tudi v dan veselice na nje mestu od 1. ure dopoldne dalje. Mej posameznimi točkami svira izurjena idrijska godba. Rojaci! pokažimo svetu z obilo udeležbo in radodarnimi doneski,

Izdatelj in urednik Makso Armič.

kolikor mogoče, da nas družijo blagi duh naših sv. slovanskih blagovestnikov, da v nas živi narodna zavest, narodni ponos in zaupanje v svojo moč; naj gleda svet, da spoštujemo svoje velemožne in s tem sebe in da smo vredni svojih duševnih velikanov. — Ako je 7. avgusta neugodno vreme, izvrši se slovesnost prihodnjo nedeljo 14. avgusta. Odbor.

Razne vesti.

* (Slovansko gledališče v Brnu.) Akcionarji „Besednega Dima“ so sklenili, prositi deželno namestništvo dovoljenja za zidanje gledališča v Brnu. Mestni odbor je prošnjo to poslal do namestništva z opazko, da nijma nič ugovarjati temu zidanju, da se le pri tem ne bodo prestopile določbe policijskega zakona. Nadejati se je, da bode tudi namestništvo dovolilo in imeli bodo tam bivajoči Slovani stalno svoje gledališče.

* (To so ure!) Posestnik v Steindu na Odri izumil je jako izvrstne ure. Posrečilo se mu je, ne da bi se pomnožila kolesca v urah, tako vravnati notranjo sestavo, da se ura le jedenkrat na leto navije. S tem je prihraneno mnogo dela pri navijanju.

Zahvala.

V kratkem času je dobila tudi naša šola tri krasne slike v dar, ki kinčajo lepo prostorno šolsko sobo in sicer: podobi presvetlega cesarjeviča Rudolfa in princesinje Štefanije, in podobo sv. Alojzija Gonc. (70 cm. visoko in 56 cm. široko), vse v zlatem okvirju. Zasluga za to darilo gre posebno prečastitemu g. župniku Jakobu Fadi in gospodu J. N. Rantu, trgovcu, deloma pa tudi preč. g. Janezu Smrekarju, kaplanu, ki so v to pripomogli. Vsem skupaj izreka najtoplejšo zahvalo

Jos. Bozja,
učitelj.

V Polhovem gradcu 26. julija 1881.

Umrli so v Ljubljani:

22. julija: Angela Nemineš, delavke hči, 10 m., sv. Petra cesta št. 72, za otrpnenjem črev.
23. julija: Antonija Kastelic, črevljarskega pomočnika hči, 1 m. 24 d., Kolodvorska ulica št. 23, za želodčnim katarom.
25. julija: Andrej Škrbec, črevljar, 37 let, sv. Petra cesta št. 50. — Alojzij Jentel, meščan, 83 let, Kravja dolina št. 11, za starostjo.
26. julija: Andrej Spet, mestni ubožec, 70 let, Karlovska cesta št. 9, za pljučno emfisemo. — Josip Stupar, zidarskega polirja sin, 5 let, Rimska cesta št. 20, za meningitis. — Avgust Jerič, železniškega sprevednika sin, 11 m., Kravja dolina št. 11, za božastjo. — Janez Makon, zidarjev sin, 6 m., Tržaška cesta št. 24, za drisko.

V deželnej bolnici:

21. julija: Josip Kamnar, fabriški delavec, 19 let, za pyemijo. — Anton Cvetko, gostac, 70 let, za pyemijo.

Tuji.

28. julija:

Pri Slonu: Pokorny, Löwenbach z Dunaja. — Riva iz Benedk. — Prosch iz Maribora. — Weiss iz Ivanic.

Pri Kmetih: Peče iz Starega trga. — Komarek, Zerner z Dunaja. — Bartsch iz Gorice. — Leitner iz Trsta. — Günzel iz Haide.

Dunajska borza 28. julija

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	77 gld.	80	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78	75	"
Zlata renta	94	"	"
1860 drž. posojilo	132	50	"
Akcije narodne banke	831	"	"
Kreditne akcije	364	"	"
London	117	35	"
Srebro	117	"	"
Napol.	9	31	"
C. kr. cekini	5	57	"
Državne ma. ke	57	30	"

2000 gld.

lehko na leto zaslužijo gostilničarji in kupčevalci. Brošurica fabrikacij veja 3 gld.; dobi se po poštnem podvzetju: F. Schlosser, Trst. (419—5)

Dve lepi sobi

s kuhinjo, sredi mesta, dasta se za tri mesece prav ceno v najem. — Več pove administracija „Slovenskega Naroda“.

Veliki požar v Londonu,

ki je vse fabriške prostore, stroje itd. prve angleške fabriške družbe za izdelovanje stvarij od britanjskega srebra popolnoma uničil, uzrok je, da se družba razide, ker bi obnovenje velikanske naprave preveč stalo. Zaradi hitrejšje likvidacije se bode od danes naprej blago iz jedine izvanjske zaloge na Dunaji za polovico cene razpošiljalo.

Samo za 14 mark, to je komaj za polovico vrednosti, dobi se naslednji izvrstni obedni service od britanjskega srebra, ki je preje veljal 30 mark, ter se jamči, da ostane bel.

- 6 obednih nožev z izvrstnimi jeklenimi klinami,
- 6 vilic od pravega brit. srebra,
- 6 mas. žlic od brit. srebra,
- 12 finih žlic od brit. srebra,
- 1 težak zajemalec za juho od brit. srebra,
- 1 mas. zajemalec za mleko od brit. srebra,
- 6 finih cizeliranih tabletov,
- 6 izvrstnih kristalnih podstavkov za nože,
- 6 lepih mas. kozarčkov za jajca,
- 1 izvrsten poprtnjak ali sladkornik,
- 1 fin precejevalnik za čaj,
- 2 krasna salonska namizna svečnika.

54 kom.

Vsi tu navedeni 54 kom. krasni predmetje stojé samo

14 mark.

Naročbe po poštnih nakaznicah ali z vposlanjem vsote izvršuje, dokler je kaj blaga

Britania-Silber-Depôt

C. Langer, Wien,

II., Obere Denaustasse 77.

Da je blago izredno po ceni ter izvrstno, o tem se vsakdo more prepričati brez stroškov, ker se brez ovir v 10 dneh service nazaj vzame, če se ne dopade, in povzeta svota se takoj nazaj pošlje.

!! Svarilo !!

Za to ceno se več kot 54 komadov realnega blaga ne more dati, zato svetujemo, naj se take sleparske anonce prezirajo, ki se v novjšem času prikazujejo. (334—8)

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodci

in nepresežno zoper neslast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnenje, kislo podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli (če izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo, črve, oper bolezni na vrani, jetrah in zoper zlato žilo.

Glavna zaloga:

Lekar C. Brady, Kremsier, Moravsko. Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane

35 kr.

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešimovem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli; lekarna Jos. Bergmann. V Postojni: Anton Leban. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Guglielmo. Celje: lekar J. Kupferschmied; Kranj: lekar Drag. Šavnik; Kamnik: lekar Josip Močnik.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisneno besedo: Echte Maria-zeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečatena z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljeno varstveno znamenje in zavoj mora biti zapečaten z našim varstvenim znamenjem. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nájajo teh znakov istinitosti, naj se zavrzajo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučajji takoj naznajo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (362—50)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.